

De grondwet – Handleiding

Doelen

- De leerlingen kunnen passages uit wetboeken lezen.
 - De leerlingen hebben inzicht in enkele archaïsche uitdrukkingen die ze correct kunnen interpreteren.
 - De leerlingen splitsen complexe zinnen op in zinsdelen teneinde hun begrip te vergroten.
 - De leerlingen kunnen passieve zinnen correct interpreteren.
 - De leerlingen gaan bewust om met verwijzingen naar eerdere passages of zinsdelen.
 - De leerlingen hebben inzicht in een aantal politieke en juridische bouwstenen: wetten vs. decreten

Modelantwoorden en wenken

De grondwet

- 1 Heb je ooit al gehoord van de grondwet? Wat zou die inhouden?
- 2 Stel dat jij de grondwet zou opstellen: wat zou er volgens jou allemaal in moeten? Gebruik de [placematmethode](#) om in groepjes jullie eigen grondwet samen te stellen.
- 3 Lees de achtergrondinformatie over de liberale grondwet bij [Canon van Vlaanderen](#) en bekijk het filmpje van [Klaar](#).
 - a. Vul het schema aan.

DE BELGISCHE GRONDWET	
Wat?	Hoe ons land georganiseerd is en welke rechten wij als burgers hebben. De grondwet vormt de basis voor al onze andere wetten. Liberaal: beschermt de vrijheid en rechten van alle burgers. De macht ligt niet bij de koning, maar bij het Parlement dat door (rijke) burgers verkozen wordt. Wat buiten de grondwet valt, wordt vaak door internationale verdragen geregeld.
Waar?	België
Wanneer?	1830 tot vandaag
Waarom?	We maakten voor 1830 deel uit van Koninkrijk der Nederlanden. Er was veel onvrede over het beleid van Willem I: katholieken wilden geen bemoeienissen met hun scholen, burgerij wilde Frans spreken en minder belastingen betalen. → Bij de opstelling van de grondwet zocht iedereen naar vrijheid voor zichzelf. Daardoor hebben we veel rechten.
Hoe?	De grondwet wordt uitgeoefend door het Grondwettelijk Hof. Enkel met een tweederdemeerderheid kan je de grondwet wijzigen (staatshervormingen).

- b. Welke eigenaardigheden bevat de Belgische grondwet als je op deze bronnen afgaat?
 - Enkel rijken mogen parlamentsleden kiezen.
 - Zijn mannen en vrouwen nu wel of niet gelijkwaardig? (canon vs. klaar)

- 8 Bevat de grondwet vandaag nog echte ongelijkheden? Verdiep je in enkele artikels van titel II ('De Belgen en hun rechten').
- Lees het fragment intensief aan de hand van de strategieën die we eerder zagen.
 - Markeer woorden die je moeilijk vindt.

TITEL II – DE BELGEN EN HUN RECHTEN

- [Art. 10](#)

Er is in de Staat geen onderscheid van standen.

De Belgen zijn gelijk voor de wet; zij alleen zijn tot de burgerlijke en militaire bedieningen benoembaar, **behoudens** de uitzonderingen die voor bijzondere gevallen door een wet kunnen worden gesteld.

De gelijkheid van vrouwen en mannen is gewaarborgd.

- [Art. 11](#)

Het genot van de rechten en vrijheden aan de Belgen toegekend moet zonder discriminatie verzekerd worden. **Te dien einde** waarborgen de wet en het **decreet inzonderheid** de rechten en vrijheden van de ideologische en filosofische minderheden.

- [Art. 11bis](#)

De wet, het decreet of de in artikel 134 bedoelde regel waarborgen voor vrouwen en mannen de gelijke uitoefening van hun rechten en vrijheden, en bevorderen meer bepaald hun gelijke toegang tot de door verkiezing verkregen mandaten en de openbare mandaten.

De Ministerraad en de Gemeenschaps- en Gewestregeringen tellen personen van verschillend geslacht.

De wet, het decreet of de in artikel 134 bedoelde regel organiseren de aanwezigheid van personen van verschillend geslacht binnen de bestendige deputaties van de provincieraden, de colleges van burgemeester en schepenen, de raden voor maatschappelijk welzijn, de vaste bureaus van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn en in de uitvoerende organen van elk ander interprovinciaal, bovengemeentelijk, intercommunaal of binnengemeentelijk territoriaal orgaan.

Het voorgaande lid is niet van toepassing wanneer de wet, het decreet of de in artikel 134 bedoelde regel de rechtstreekse verkiezing organiseren van de bestendig afgevaardigden van de provincieraden, van de schepenen, van de leden van de raad voor maatschappelijk welzijn, van de leden van het vast bureau van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn of van de leden van de uitvoerende organen van elk ander interprovinciaal, bovengemeentelijk, intercommunaal of binnengemeentelijk territoriaal orgaan.

- a. Welke vormen van (on)gelijkheid en (on)vrijheid bestaan er tussen de Belgen?
- b. Hoe sluit de inhoud van deze artikels aan bij de ontstaanscontext van de grondwet?
- c. Bij het aantreden van de regering-De Wever I (februari 2025) schreef vrt nws een [artikel](#) over de ondervertegenwoordiging van vrouwen in deze regering. Hoe problematisch is dat in het licht van de grondwet? Heeft de regering een grondwettelijk probleem? Motiveer je antwoord door expliciet te zeggen wat (niet) in de grondwet staat.

- 9 Breaking News: de stad Gent wil zich afscheiden van de provincie Oost-Vlaanderen en verder gaan als een onafhankelijke stad. Kan dat grondwettelijk echter zomaar? Verdiep je in titel I.

TITEL I – HET FEDERALE BELGIË, ZIJN SAMENSTELLING EN ZIJN GRONDGEBIED

- *Art. 1*

België is een federale Staat, samengesteld uit de gemeenschappen en de gewesten.

- *Art. 2*

België omvat drie gemeenschappen : de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap en de Duitstalige Gemeenschap.

- *Art. 3*

België omvat drie gewesten : het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brusselse Gewest.

- *Art. 4*

België omvat vier taalgebieden : het Nederlandse taalgebied, het Franse taalgebied, het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad en het Duitse taalgebied.

Elke gemeente van het Rijk maakt deel uit van een van deze taalgebieden.

De grenzen van de vier taalgebieden kunnen niet worden gewijzigd of gecorrigeerd dan bij een wet, aangenomen met de meerderheid van de stemmen in elke taalgroep van elke Kamer, op voorwaarde dat de meerderheid van de leden van elke taalgroep aanwezig is en voor zover het totaal van de ja-stemmen in beide taalgroepen twee derden van de uitgebrachte stemmen bereikt.

- *Art. 5*

Het Vlaamse Gewest omvat de provincies Antwerpen, Limburg, Oost-Vlaanderen, Vlaams-Brabant en West-Vlaanderen. Het Waalse Gewest omvat de provincies Henegouwen, Luik, Luxemburg, Namen en Waals-Brabant.

Een wet kan bepaalde gebieden, waarvan zij de grenzen vaststelt, aan de indeling in provincies onttrekken, ze onder het rechtstreekse gezag plaatsen van de federale uitvoerende macht en ze een eigen statuut toekennen. Deze wet moet worden aangenomen met de meerderheid bepaald in artikel 4, laatste lid.

- *Art. 6*

De onderverdelingen van de provincies kunnen alleen door de wet worden vastgesteld.

- *Art. 7*

De grenzen van de Staat, van de provincies en van de gemeenten kunnen niet worden gewijzigd of gecorrigeerd dan krachtens een wet.

- 10 De federale Kamer van Volksvertegenwoordigers telt 150 zetels (88 Nederlandstalige en 62 Franstalige). Bekijk de onderstaande scenario's. Bij welke stemming(en) kan Gent onafhankelijk worden? Motiveer bij elke stemming je antwoord.

STEMMING 1	
Nederlandstaligen	Franstaligen
VOOR: 39 TEGEN: 49	VOOR: 52 TEGEN: 10

Ja/Nee, want ...

STEMMING 2	
Nederlandstaligen	Franstaligen
VOOR: 66 TEGEN: 22	VOOR: 32 TEGEN: 30

Ja/Nee, want ...

STEMMING 3	
Nederlandstaligen	Franstaligen
VOOR: 45 TEGEN: 43	VOOR: 56 TEGEN: 6

Ja/Nee, want ...

STEMMING 4	
Nederlandstaligen	Franstaligen
VOOR: 66 TEGEN: 22	VOOR: 32 TEGEN: 30

Ja/Nee, want ...

STEMMING 5	
Nederlandstaligen	Franstaligen
VOOR: 40 TEGEN: 48	VOOR: 61 TEGEN: 1

Ja/Nee, want ...

11 Vul de onderstaande *exit tickets* in.

Welke 3 strategieën kan je gebruiken als je complexe zinnen moet lezen?

1.

2.

3.

Wat zijn de drie interessantste zaken die je onthoudt uit de grondwet?

1.

2.

3.